



W. BIEGAŃSKIĘ · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·



# BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

# GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁĘCZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

**PRENUMERATA WYNOŚI:** Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1.50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od g. 8—10 wiecz. Rekopisów nadesł. redakcja nie zwraca.

**CENA**

**6 GROSZY**

**GENY OGŁOSZEŃ:** Za wiersz petitiwy jednozাপпайтowy lub jego miejsce: Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kol. i nekrologi po kop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matry omiatałej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 5 rubli od 1000 egzemplarzy.

**PRENUMERATE I OGŁOSZENIA** przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń: w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA—II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

## Wypłata kwitów rekwizycyjnych.

Ze źródła urzędowego domoszą nam co następuje:

Wypłata kwitów rekwizycyjnych, wystawionych w obrębie General-Gubernatorstwa Warszawskiego przez wojsko niemieckie, odbywa się od lata 1915 r. Prawo nie daje podstawy do żądania w czasie wojny należności z rekwizycji. Jednakowoż zdecydował się dobrowolnie niemiecki zarząd wojskowy już obecnie na ten krok, aby podnieść stan gospodarczy obszaru Polski, w części ciężko dotkniętego przez wojnę. Dzięki temu zdołano już w roku bieżącym w wielu majątkach odbudować część zniszczonego mienia, zaopatrzyć je w nowy, najbardziej niezbędny inwentarz gospodarczo-rolny i umożliwić uprawę roli. Na razie wypłaca się należność tylko za te przedmioty, które służyły wojsku niemieckiemu do wyżywienia się lub dalszego marszu (artykuły spożywcze, konie, wozy, pasza), a których rekwizycja jest stwierdzona. Dotychczas wypłacono 13,000,000 marek. Idzie tu przeważnie o uregulowanie wielu tysięcy należności drobnych.

Wypłata kwitów rekwizycyjnych w południowo-zachodnich powiatach General-Gubernatorstwa jest zasadniczo ukończona. Czynnności przy wypłacie kwitów na północ i na wschód od Wisły będą ukończone prawdopodobnie przed końcem r. b.

Uregulowanie wszystkich strat wojennych znajdzie swe rozwiązanie w traktacie pokojowym.

## WOJNA.

### Komunikat niemiecki.

**BERLIN. (W. B. T.)** Urzędowo donoszą 21 sierpnia:

#### Wschodni plac boju.

Grupa wojsk generała marszałka polnego v. Hindenburga:

Nad Stochodem odparto ataki rosyjskie na południowy zachód od Lubiecowa. Wielokrotne próby nieprzyjaciela, przedsiębrane dużemi siłami posunięta dalej swych stanowisk na brzegu zachodnim pod Rudką—Czerewiszcami, zostały odparte z ciężkimi dla nieprzyjaciela stratami. Między Zareczami a Moralami w pełnych powodzenia krótkich natarciach wzięliśmy do niewoli 2 oficerów i 107 żołnierzy.

Front generała jazdy Arcyksięcia Karola:

W Karpatach zdobyliśmy łańcuch wyżyn Stebańsk (na zachód od doliny Czarnej Czeremoszu). Tutaj i na wyżynie Kreta odparto kontrataki. Podczas wzięcia szturmem Kreta, dn. 19 sierpnia w ręce nasze wpadło 20 oficerów i 188 żołnierzy wziętych do niewoli, oraz zdobytych 5 karabinów maszynowych.

[Zachodni plac boju.]

Na północ od Sommy odparto kil-

kakrotnie, nie posiadające ze sobą związku silne ataki piechoty nieprzyjacielskiej na Owillers—Posieres, na zachód od lasu Foureaux i na drogę z Clery do Maricourt.

Na prawym brzegu Mozy, nieprzyjaciel, który wystąpił do ataku na północny zachód od fortu Thiaumont został powstrzymany w jednym z okopów ogniem artyleryjskim. W samym forcie i pod Fleury, ogniem piechoty i karabinów maszynowych, rozstrzelano silne oddziały atakujące granatami ręcznymi.

Liczne przedsięwzięcia nieprzyjacielskich oddziałów wywiadowczych nie miały powodzenia. Natomiast udatne były natarcia patrolów niemieckich na północny-wschód od Fermelles pod Festubert i pod Embermenil.

W Argonach odbywały się obustronnie ożywione walki minowe. Na wyżynie Combes, drogą wybuchu, zburzyliśmy nieprzyjacielskie stanowiska na dużej przestrzeni.

Przed Ostendą ogniem zniszczyliśmy hydroplan angielski i zestrzeliiliśmy samolot francuski. W walce powietrznej zestrzeliiliśmy dwupłatowiec angielski na południowy wschód od Arras.

#### Balkański plac boju.

Na południe i na południowy wschód od Floriny, zdobyto górę Vic oraz łańcuch wzgórz Malareka. Na wschód od Banicy wzięto szturmem stanowiska serbskie na Malka—Nidze—Planina. Wszelkie wysiłki nieprzyjaciela odebrania nam Dzemmat—Jeri były daremne. Pod Siominacą odparto słabe natarcia nieprzyjacielskie. Na południowy zachód od jeziora Doiran odbywają się ożywione walki artyleryjskie.

Naczelné dowództwo armji.

### Komunikat austriacki.

**WIEDEN. (W. B. T.)** Urzędowo donoszą 20 sierpnia:

#### ! Rosyjski plac boju.

Front gen. marsz. pol. Arcyksięcia Karola.

Na Magurze, na zachodzie od Motdawy, odparto liczne ataki.

Wojska niemieckie wzięły w posiadanie górę Kreta.

Napółnocnym wschodzie od Cernahora walka toczy się dalej. Na północy od wąwozu tatarskiego nie powiodły się silniejsze natarcia przeciwnika. Na południe od Horozanki ogniem artylerji naszej rozprzeszył posuwającą się naprzód kolumnę rosyjską.

Grupa wojsk gen. marsz. pol. von Hindenburga.

Pod Kisielinem oddziały niemieckie przepędziły nieprzyjaciela z niektórych wysuniętych naprzód rowów. Pod Rudką—Czerewiszcami, gdzie Rosjanie przedarli się na lewy brzeg rzeki, znajduje się w pomyslnym rozwoju kontratak. Przeciwnik pozostawił w rękach sprzy-

mierznięców 6 oficerów i 367 żołnierzy i 6 karabinów maszynowych.

#### Włoski plac boju.

Albański plac boju.

Nie wydarzyło się nic szczególnego.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler  
Feldmarszałek-porucznik.

### Komunikat rosyjski.

Urzędowo donoszą, dnia 20 sierpnia:

#### Wieczorem:

##### Front zachodni.

Po uprzednim ogniu artyleryjskim, nieprzyjaciel zaatakował nas pod wsią Swiniacze, 15 wiorst na południowy wschód od Swiniuch, został jednak odparty.

W okolicy jeziora Nobel, wojska nasze oponawały część stanowisk przeciwnika na zachód od jeziora.

W okolicy Czerwiszcze nad Stochodem wojska nasze, po zawziętej walce przedarły się przez czołowe stanowisko nieprzyjacielskie, zajęły wieś Tobol, dwór Czerwiszcze oraz gorzelnię, dobra i posunęły się znacznie naprzód. Zabraliśmy do niewoli 2 oficerów i 220 żołnierzy.

W obrębie Sokula samolot nieprzyjacielski rzucił 70 bomb.

Pod Kirlibabą nieprzyjaciel przeważającymi liczebnie siłami podjął ofensywę i odrzucił nieco nasze przednie straż.

#### Front kaukaski.

Między drogami z Siwas i Kemah wojska nasze odparły energicznie przeciwnika.

W okolicy Diabekru toczą się zawzięte walki.

### Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 20 sierpnia:

#### Po południu:

Nad Somme noc upłynęła spokojnie.

Na prawym brzegu Mozy, Niemcy podczas nocy ujawnili energiczną akcję. Po gwałtownym wielogodzinnym ostrzeliwaniu usiłovali oni wielokrotnie odzyskać Fleury. Jednakże wszystkie ich ataki, z których jeden był nader gwałtowny, złamały się w naszym ogniu.

Niemcy ponieśli znaczne straty i pozostawili w naszych rękach licznych jeńców.

Inny atak niemiecki na północy od fortu Thiaumont został powstrzymany przy pomocy ognia zaporowego, ze znacznymi stratami.

W Lotaryngji odparto z łatwością manewr niemiecki na jeden z drobnych posterunków w Voho.

### Jak sprawy stoją?

STOKHOLM, 21 | 8. „Dziennik Kijowski” zamieszcza w numerze z 2 sierpnia b. r. artykuł wstępny z okazji drugiej rocznicy wojny zaty-

tutowany „W drugą rocznicę”, którego końcowy ustęp brzmi jak następuje:

W rocznicę drugą wielkiej wojny leży przed nami okólnik gwałtownie inspirujący nieufnością do... Polaków; rosyjska prasa ultra-prawicowa ostrzega, aby za pomocą ustępstw dla Królestwa nie poruszyć apetytu.. mordwy i czuwaszów, a organizacje monarchiczne żądają, aby z rozstrzygnięciem kwestji polskiej nie spieszyć się.

Ponadto vegetuje projekt autonomji p. Kokoszkina i może być w każdej chwili zużytkowany projekt samorządu miejskiego i ziemstw, który podobno także już został na wszelki wypadek przygotowany.

Tak stoją sprawy w przededniu rozstrzygnięć ostatecznych.

### Nieustające narady w Wiedniu.

WIEN 21 | 8. „W sobotę ubiegłą gabinet austriacki odbywał nieustające narady, które irwały od godz. 11 rano do 1 w południe i od g 4 po południu do późnej nocy.

### Rada koronna w głównej kwestji rosyjskiej.

BERLIN, 21 | 8. „Lokal Anzeiger” donosi:

W głównej kwaterze rosyjskiej odbyła się ponownie rada koronna, która o tyle posiada szczególne znaczenie, że po raz pierwszy uczestniczyły w niej oprócz ministrów t. zw. „autorytety”.

Wiceprezes Dumy Protopopow ponownie uczestniczył w naradzie ministrów. Protopopow, według poprzednich informacji dzienników moskiewskich, podczas swego powrotu z Anglii i z krajów neutralnych usiłował nawiązać stosunki z wybitnymi politykami niemieckimi.

### Cele ofensywnej rosyjskiej.

BERLIN, 21 | 8. Do „Lokal-Anzeigera” donoszą przez Stokholm: Według sprawozdawcy wojennego „Riezi” celem operacji rosyjskich obecnie jest Lwów. W „Birz. Wiedom.”, Szumskij uważa zdobycie Lwowa za rzecz obojętną i wskazuje, że główny cel ofensywnej obecnej, to przejście przez Karpaty.

Pisma petersburskie przyznają, że armja Bszada paszy, operująca w obwodzie Bitlisu, po wschodniej stronie jeziora Wan niesłychanie przeważa liczebnie nad armją rosyjską. Ofensywa rosyjska na zachodnim skrzydle tureckim utknęła, ponieważ Turcy uniemożliwiają wszelką próbę ataku rozpaczliwą obroną.

### „Niepodobna uwierzyć!”...

W n-rze „Gazety Polskiej” z 23-go lipca znajdujemy artykuł wstępny pod tym tytułem, omawiający w bardzo gorzkim tonie stanowisko rządu rosyjskiego wobec sprawy polskiej.

„Gazeta Polska” wychodzi jak wiadomo, w Rosji i jej stanowisko bardzo charakterystyczne jest dla nastroju tych Polaków, którzy obecnie znajdują się po tamtej stronie frontu wojennego.

„Gazeta” pisze:

„Niepodobna uwierzyć — pisze organ endecji, aby obecny kierownik rządu rosyjskiego nie wiedział, lub wiedzieć nie chciał o istnieniu odezwy wielkiego księcia, o oświadczeniu Szonowa.

„Niepodobna uwierzyć, by obecny prezes ministrów uważał za możliwe anulowanie tych wszystkich aktów uroczystych, wobec świata całego złożonych, by uważał za możliwe dzisiaj, w trakcie trwania straszliwych zapasów wojennych, kwestję polską cofnąć do programu p. Stolypina z r. 1906 go.

„Niepodobna uwierzyć, by prezes

Rady ministrów uważał za możliwe uświetnienie przyszłego(?) zwycięskiego (?) pochodu (?) wojsk rosyjskich do Polski (?), zamykaniem szkół polskich i polskich instytucji oświatowych, na pociechę dając społeczeństwu polskiemu ustawę samorządu miejskiego, uważaną już dzisiaj za przestarzałą w samej Rosji.

„Niepodobna wreszcie przypuścić, by osoba tak wysoko w hierarchji urzędowej postawiona, jak prezes Rady ministrów, nie zdawał sobie sprawy z tego, jakie wrażenie podobne projekty ze strony rosyjskiej uczynić musiały na opinii sprzymierzonych z Rosją, krajów neutralnych, wreszcie, jak potężną broń dałyby one w ręce Niemcom i Austrii.

„Raczej skłonni jesteśmy przypuszczać, że na owem posiedzeniu Rady ministrów kwestja polska wcale omawiana nie będzie.

### Bombardowanie kolei Kijów—Sarny.

STOKHOLM, 21 | 8. „Russkij Inwalid” donosi:

Lotnicy austriacko-węgierscy bardzo pilnie odbywają loty wywiadowcze nad koleją Kijów—Sarny. Lotnicy rzucają bomby na plant kolejowych, któremu grozi znaczne niebezpieczeństwo.

### Straty rosyjskie.

BERLIN, 21 | 8. Stokholmski korespondent „Lokal Anzeigera” donosi: „Straty gwardji rosyjskiej w ostatnich walkach pod Sienistawowem, według źródeł urzędowych, przedstawiają się jak następuje:

W lejbgwardji pułk siemionowskiego zginęło 40 oficerów i 2,781 żołnierzy, w pułku dragonów 31 oficerów i 1,650 żołnierzy, w pułku moskiewskim 56 ofic. i 3,078 żołn., w pułku pawłowskim 61 ofic. i 3,157 żołn., w pułku fińlandzkim 48 ofic. i 2,681 żołn.

Ponieważ zapasy pułków gwardji składają się obecnie z dopiero co zaciągniętych rekrutów, wobec tego gwardja petersburska przez pół roku nie będzie mogła uczestniczyć w bitwach, zwłaszcza, że wobec przeciętnej sily każdego pułku gwardji, t. j. 70 oficerów i 3,500 żołnierzy, obecne pułki gwardji prawie całkowicie są wyniszczone.”

### W Rumunji.

BUKARESZT, 21 | 8. Softjski sprawozdawca dziennika „Diminenta” donosi: Konsul rumuński w Ruszczuku powrócił z Bukaresztu i oznajmił władzom oulgarskim, że rząd rumuński postanowił trwać dalej w neutralności.

BERLIN 21 | 8. Dzienniki berlińskie otrzymują następujące informacje z Bukaresztu: Pomimo oznak, świadczących o pewnem uspokojeniu się umysłów w Rumunji, położenie w tym kraju jest wciąż jeszcze poważne.

### Stanowisko Da'ji.

BERLIN, 21 | 8. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” pisze:

„Prasa duńska w ostatnich czasach zajmuje stanowisko, na które nie można nie zwrócić uwagi. Pod maską neutralności uprawia podszożowanie, które o wiele przekroczyło dozwoloną granicę”.

### Obrady w Rzymie.

LUGANO, 21 | 8. Prezes ministrów włoskich, Boselli, powrócił do Rzymu i odbył dłuższą konferencję z ministrami spraw wewnątrznych, wojny, komunikacji i z ministrem bez teki Bissolatem.

Między innymi mają być ustanowione dekreta, dotyczące własności Austriaków i Niemców we Włozzech.

### Pospolite ruszenie w Niemczech.

BERLIN, 21 | 8. Jak donoszą ze źródła wiarogodnego nie jest zamierzone, przedłużenie służby pospolitego ruszenia, o ile stosunki nie zmieniają się gruntownie. Zarząd wojskowy stara się zwalniać żołnierzy pospolitego ruszenia najstarszych roczników, aby mogli powrócić do swych prywatnych.

### Zniszczenie Wenecji.

BERNO, 21 | 8. „Duesselderfer General Anzeiger” donosi z Zurichu:

Jak donoszą z Medjolanu, port w Wenecji został prawie zupełnie zburzony bombami przez lotników austriackich. Na odbudowę, która ma kosztować 12 milionów lirów rząd wypłacił już zarządowo miasta pierwszą ratę.

### Huk armat w Paryżu.

ROTTERDAM, 21 | 8. Według wiadomości, otrzymanej przez „Deutsche Tageszeitung”, paryski sprawozdawca specjalny londyńskiego „Timesa” donosi swojemu pismu, iż w d. 16 sierpnia w Paryżu można było znów wyraźnie słyszeć huk dział z frontu nad Somme. Na ulicach i placach paryskich zbierały się gromady ludzi i przysłuchiwały się z natężeniem głuchemu hukowi.

### Socjaliści polscy w Ameryce.

BERNO, 21 | 8. Amerykańska Partja Socjalistyczna (Socialist Party) wykluczyła socjalistów polskich za to, że „uprawiają propagandę narodowo-militarną w celu pozyskania dla polskiego legionu, będącego częścią armji austro-węgierskiej, moralnego i materialnego poparcia”.

### Rocznica wkroczenia strzelców w okupacji austriackiej.

Według nadeszłych sprawozdań w rocznicę wkroczenia polskich Legionów w obszar Królestwa, odbyły się uroczystości w wielu miastach w obszarze okupacyjnym austro-węgierskim.

Szczególnie uroczyste wypadł obchód rocznicy w Krasnostawie, Zamocciu, Stomnikach, Miechowie, Kielcach i in.

### Konfiskata.

WIEN 21 | 8. Sąd karny krajowy w Pradze zarządził konfiskatę książki Dmowskiego p. t. „Niemcy, Rosja i Polska”, która ukazała się w przekładzie czeskim w r. 1908.

### Turcy w Radomiu.

RADOM 21 | 8. „Gazeta Radomska” donosi, iż w ostatnich dniach w Radomiu pojawili się turecy wojskowi przejeżdżający tamtędy. Oczywiście zjawienie się Turków na mieście wywołało wielkie zaciekawienie wśród publiczności.

### Z Dąbrowy.

Wyjazd ks. prałata Augustyniaka.

W ubiegły poniedziałek opuścił parafję Dąbrowską długoletni jej proboszcz, ks. prałat Grzegorz Augustynik, udając się — jak to już donosiliśmy — na parafję Łaską w diecezji kujawsko-kaliskiej. Czoigodnego pasterza i gorliwego patriotę w przeddzień wyjazdu żegnaly liczne delegacje związków i stowarzyszeń społecznych z Radą Gminną in corpore na czele, życząc rychłego powrotu na dawne stanowisko już w Wolnej i Niepodległej Polsce.

### Z Warszawy.

Zgon.

W nocy z niedzieli na poniedziałek zmarł po dłuższej chorobie, przeżywszy lat 70, ceniony publicysta, od

lat 20, zajmujący wydatne stanowisko w dziennikarstwie warszawskim śp. Stanisław Pyrowicz. Był ongi redaktorem „Korespondenta Płockiego”, a potem współpracownikiem Niwy; Ate-neum, Pamiętnika Naukowego, Gazety Polskiej, Więku i innych, wreszcie Nowej Gazety, gdzie od lat kilkunastu pisywał odznaczające się dużym znawstwem przedmiotu artykuły polityczne.

## KRONIKA

### Dzisiejsze zapisy dzieci w szkołach T. O. S.

Przypominamy, że dziś we środę, od godz. 10 rano do 12 w południe i od 3 do 4 po południu, w lokalach szkół: p. Jezińskiego, ul. Krakowska 24 i p. Brzankowskiej — ul. św. Barbary 36, odbywał się będą zapisy dziatwy do szkół T. O. S., które w zeszłym roku do nich uczęszczały. Dzieci przyjmowane będą do wszystkich czterech oddziałów.

Również, wzorem roku zeszłego, otwarty będzie przy ul. Krakowskiej 24 oddział wyższy—5, do której przyjmowani będą chłopcy i dziewczęta, posiadający świadectwa z ukończenia szkoły elementarnej lub na zasadzie egzaminu.

### Krwawa rocznica.

W ubiegłym tygodniu upłynęło lat 10 od pamiętnych krwawych dni sierpniowych w Warszawie i Częstochowie. „Krwawa środa” przypadająca wówczas w r. 1906 w dzień Wniebowzięcia Najsw. Maryi Panny” czyli Matki Boskiej Zielnej zaznaczyła się w Warszawie następującymi wypadkami:

Zabito: 13 policjantów, 4 rewirów, 7 żandarmów i 4 żołnierzy. Razem 28 osób.

Raniono: 8 policjantów, 2 rewirów, 2 żandarmów i 6 żołnierzy. Razem 18 osób.

Nadto było cywilnych zabitych: 18 mężczyzn i 2 kobiety. Razem 16 osób.

Ogółem 43 zabitych, 18 ranionych, czyli 61 osób.

W Częstochowie tegoż dnia niewiadomi sprawcy zabili wystrzałami z rewolweru 2-ech strażników policji powiatowej, mianowicie Aleksiejewa we Wrzosojej i Kasprzykowskiego tuż koło fabryki „Częstochowianka”, przyczem dragoni jednego ze sprawców położyli trupem, a trzech ludzi aresztowali.

W parę dni później bo 18 sierpnia 1906 r. niejaka Krachelska z balkonu jednego z domów przy ul. Natolińskiej w Warszawie rzuciła bombę w przejeżdżającego powozem gubernatora Skałona, którego umyślnie na tę ulicę zwabiono. Generał został tylko kontuzjowany; zabity rewirowy i przechodzień.

### Zjazd strażaków.

„Kurier Warszawski” donosi, że zjazd straży ogniowych z całego kraju zapowiada się świetnie. Zgłoszenia poprzedzających straży ogniowych, zwłaszcza ochotniczych, napływają ciągle.

Zjazd odbędzie się nieodwołalnie w dniu 9, 9 i 10 września r. b. Podczas zjazdu wygłaszane będą odczyty i pogadanki w sprawach pożarnictwa.

### Ze zjazdu przerosów R. O.

Wzoraj przed południem w lokalu Rady Opiekunczej Okręgu Częstochowskiego przy ul. Pięknej nr. 4 wiceprezes J. Ficenon zagaił zapowiedziany zjazd przerosów i delegatów Rad Opiekunczych miejscowych, na

który przybyło, osób 19, mianowicie: z Hutek gm. Rekszowice—sędzia Rowiński, z Rakowa p. Łabęcki, z Wrzonowej p. Józef Dobosz, z Grabówki ks. kan. M. Nassalski, z Konopisk ks. Kołowski, pp. Żurek i Leon Szalkowski, z Rędzin ks. Czaki, z Blachonki ks. Zmysłowski, nadto ks. kan. M. Fulman, pp. Moczyłowska, Dęchman, Wichura, Witmański, z Kłobucka, Bielobradek z Kamienicy Polskiej i in.

Pierwsze punkty porządku dziennego obrad opiewały:

1. Zadanie Rad Opiekunczych w ogóle a w szczególności R. O. Miejscowych i ich stosunek do chwili obecnej i potrzeb życiowych.

2. Sprawa Sekcji Opieki nad dziatwą i młodzieżą.

Pierwszy głos zabrał ks. kan. M. Fulman, który w dłuższym pełnym zapału przemówieniu wyliczył zadania Rad. Op., zaznaczając, co z nich już zrobione, a co jeszcze do zrobienia pozostaje.

Ważną jest sprawa zorganizowania całego powiatu, gdzie praca nie jest jeszcze prowadzona tak żywo, jakby trzeba, wskutek czego masy ludu pozostają jeszcze obojętne. Wszelkie sprawy ideowe tak są jeszcze w masach ludowych zagrzebane, że wszelka zwłoka odbiś się może nader szkodliwie na przyszłości naszego narodu. Najważniejszą przeto rzeczą jest podział pracy w powiecie:

1. Opieką nad dziećmi.
  2. Pomocą lekarską.
  3. Stroną higieniczną jak kąpiele, pogadanki odpowiednie itp.
  4. Tępieniem znachorstwa i guślarstwa.
  5. Sprawami naprawy dróg, rowów itd. wreszcie
  6. Sprawa odżywiania się ludności wobec braku tłuszczów.
- nadto sprawą wiejskich kas pożyczkowo-oszczędnościowych, oraz zorganizowaniem kobiet wiejskich.
- Jednocześnie krzewić należy wszelkimi sposobami oświatę, drogą zakładania czytelni, ochron, szkół i t. p.

Poza temi dziedzinami R. O. mają b. ważne zadanie utrzymania kontaktu między wsią a stolicą.

Następnie zabrała głos pani Moczyłowska, poruszając dwie nader ważne kwestje, mianowicie, wciągnięcia do pracy szerokich kół obywatelskich oraz polepszenia bytu ochraniarek, których wynagrodzenie jest b. nędzne, gdyż zbierane z opłat 25—50 kop. od dzieci, wynosi miesięcznie przeciętnie rb. 16, niejednokrotnie jednak nie przewyższa rb. 9. Tu nastęrcza się pole kołom obywatelskim do działania.

Pan Ludomir Nieprzecki referował sprawę sekcji budowlanej, mającej za zadanie między innymi sporządzanie planów regulacyjnych wsi i miasteczek, poczem zawiadomił o projektowanym otwarciu przy R. O. okręgowej Biura porad handlowych dla włościan.

Uzupełniając słowa ks. kan. Fulmana wspomniany referent o zmniejszeniu się zasiłków, nadsyłanych z Poznania do R. G. O., co prowadził za sobą zmniejszanie zapomóg udzielanych Radom Op. miejscowym. Co do organizacji Rad miejscowych, to składać się winne z 5-ciu członków z prawem kooptacji. Mówca nawołuje do zbierania danych statystycznych z całego Okręgu, wreszcie prosi Rady Miejscowe o przysyłanie do biura Okręgowej księżek kasowych i zapotrzebowania ochraniarek na drzewo opałowe, o czem w swoim czasie było pisane w „Gońcu”.

W wolnych wnioskach w różnych drobnych sprawach przemawiali pp. Nieprzecki, Rowiński, ks. Czaki, ks. Zmysłowski, dyr. Rutkowski, Witmański i inni, poczem o godz. 12 i pół obrady zakończono.

### Litościwy kolega.

W tych dniach z aresztu miejskiego został wypuszczony J. Domański, który odsiadywał karę za różne przewinienia. W areszcie zaprzyjaźnił się ze współtowarzyszem niedoli Malkiem. Po wypuszczeniu z aresztu Domański poszedł do matki Malka i przynosząc ukłony od syna oświadczył że ten prosił go o przyniesienie od matki nieco gotówki. Matka rozczulona wieścią o zdrowiu syna w kocznie dała Domańskiemu rb. 5. Jakież było zdziwienie kobiety idąc na „widzenie” z synem dowiedziała się od tegoż, że litościwy kolega nie wręczył mu ani grosza.

### O spaceru nocnym.

Niejednokrotnie wspominaliśmy, że przepisy ograniczające ruch nocny nie przestały obowiązywać i że za spaceru po ulicach miasta pp. północy policja pociąga do odpowiedzialności. W tych dniach sporządzono szereg protokołów w tej sprawie.

### Widowisko studenckie.

Jak już pisaliśmy, we czwartek 24 bm., w teatrze Paryskim odbędzie wielkie widowisko studenckie, na którego program prócz znakomitej komedji Ostrowskiego „Łapownicy”, złożą się żywe obrazy, uosabiające wszystkie wydziały uniwersytetu. W widowisku prócz studentów uniwersytetu i politechniki wystąpią w rolach kobiecych najlepsze siły amatorskie naszego miasta.

Widowisko studenckie z różnych względów będzie clou obecnego sezonu a jak słyszemy wybiera się nań cała Częstochowa, by poprzeć usiłowania młodzieży. W foyer teatru udekorowanem herbami uniwersytetu przy sprzedaży programów i chłodników zasiądzie szereg uproszonych pań z inteligencji naszego miasta.

Prócz tego przyrzeka swój współudział drużyna śpiewacza Koła Pracujących nad rozwojem Przemysłu i Handlu.

### O nazwy ulic na Zawodziu.

Pisaliśmy w swoim czasie o tem, że ulice tak ruchliwego przedmieścia jak Zawodzie nie miały nazw i że przybył z miasta biały się tam w labiryncie ulic i uliczek bez określonej nazwy jak w lesie.

Słowa nasze w tej sprawie nie zostały bez echa, gdyż odpowiednie organa uchwały nazwy ulic i postanowienie odnośnie miało wprowadzić w czyn tę uchwałę. Jednak upłynęło sporo czasu, a niestety nie na wszystkich rogach widnieją tabliczki, wobec czego wielu mieszkańców Zawodzia i tych, których interesa różnego rodzaju łączą z tem przedmieściem, skarży się na tę niedogodność.

### Handel podczas nabożeństwa.

Niejednokrotnie policja musi pociągać do odpowiedzialności różnych właścicieli sklepów, a głównie w okolicy kościoła św. Zygmunta, którzy nie chcą uznawać przepisów, normujących godziny handlu i stosować się do nich w niedzielę i święta. Onegdaj zanotowano w protokole policyjnym nazwisko Róży Żelkowicz, Teatralna 39, która jako oporna handlująca, poniesie zasłużoną karę.

Również pociągnięto do kary za to samo Joska Steinbauma—Warszawska 62.

Czytaj! i ucz się Narodzić, a zwyciężysz!

## Teatr „PARYSKI” ul. P. Maryi 19.

Program od 19-go Sierpnia 1916 r. i dni następnych.  
Dzisiaj nadzwyczajny program! — Dla dzieci do lat 16 wstęp wzbroniony

# Ta druga...

Wspaniała tragedia życiowa w 4-ch wielkich częściach.

Kiedy ojciec ze swym synem...

Arcywesoła komedia w 3 częściach.

## Zima w Szwecji

Z dźwięka z natury.

— w „Apollo” PALAIS de GLACE ul. Panny Maryi 12. —

Od środy 23-go do piątku 25-go Sierpnia 1916 roku (włącznie)

## "PANTOFEL"

Krotkowiła w 1-ym akcie.

## DZIAŁ KONCERTOWY

Z udziałem pp. Wojnowskiej i Szczuki.

8-mio kl. Gimnazjum Żeńskie

## Chrzanowskiej

Częstochowa Teatralna 9.

Egzamina 1-go września. Lekcje 9-go września. Zapisy przyjmuje kancelaria szkoły codziennie od godziny 10 i pół do 12 i pół. Nowe zgłoszenia po 28 sierpnia przyjmowane nie będą.

W gimnazjum żeńskim

## M. SŁOWIKOWSKIEJ

w Częstochowie, Teatralna 24.

Egzamina rozpoczynają się dnia 28-go Sierpnia o godzinie 9-tej rano, lekcje 4-go Września r. b.

8-o klasowe żeńskie gimnazjum

## LEONII KOMAR

zawiadamia Sz. Rodziców i Opiekunów, że egzaminy wstępne rozpoczną się 28-go Sierpnia o godzinie 9 i pół rano; egzaminy poprawkowe 30-go Sierpnia o godzinie 9 i pół rano. Początek roku szkolnego 2-go Września.

**K**upuję książki rosyjskie naukowe (prace kapitałowe z kooperacji, melioracji ziemi i pełne stare i nowe wydanie encyklopedji Brokhausa i Efrona). Oferty proszę składać w Administracji Gońca dla E. W. 623—

**D**o udzielenia nauki języka polskiego poszukuje się nauczyciela lub też ucznia wyższych szkół. Oferty pod 622 proszę słażyć w „Gońcu”. 622—

**S**tancja dla uczniów Heleny Frybesowej ul. Panny Maryi Nr. 42 wejście z podwórza stróż wskazuje. 627—

**N**auczycielka muzyki uczenia Konserwatorium Krakowskiego, profesorów Szopskiego, Lalewicza i Ebella udziela lekcji pod przystępnymi warunkami ulica Teatralna Nr. 9 parter na lewo. 578—

## Szczepienie ospy

w lecznicy dr. Nowaka Teatralna 14 codziennie oprócz dni świątecznych od 9-11 rano i od 3-6 po poł. 607—

**B**udka pod figurą św. Jana przy budkach magistrackich do sprzedania Wiadomość na miejscu 619—

**M**agazyn mebli Panny Maryi nr. 12. poleca gotowe meble Stoły Krzesła Otmiany Szafy Bielizniarki Biurka, i. t. p. 610—

**Z**łota książeczka wkładowa kasy Poż. Oszczędnościowej Jana Gawrońskiego Nr. 3853 612—

**S**przedam fisharmonję na której każdy może grać odrazu, i tokarenkę amatorską do drzewa i metalu, Żelazna 5 m. 11. 626—

**W**śród i czwartek świeże końskie mięso Mafa 2. 621—

## Teatr „ODEON” ul. P. Maryi

Dzisiaj i codziennie — Ostatnia nowość sensacyjna:

## Cień PIERWSZEGO

Znakomity dramat w 4-ch częściach.  
W roli głównej słynna artystka  
Erna Morena

Cz. 1-a: Ten pierwszy i ten drugi...  
Cz. 2-a: Samobójstwo nie w porę.  
Cz. 3-a: Zarezyzny w obac trupa.  
Cz. 4-a: Po roku...

**Pierworodny** (wyborna kom.)

**Cwiczenia artylerji morskiej** (Z natury)

**Admiral ciągle podróżuje** (Komiczny)

Ceny miejsca zwykłe. — Szczęśliwy w programach

Szkoła Rzemiosł dla kobiet

## Stanisławy Ligęzówny

w Częstochowie, Teatralna 28.

Krój, szybie ręczne i maszynowe, haft biały, kolorowy i artystyczny, cerowanie swyossine, deseniowe, roboty klocekwa tiulowe, szydełkowe, krzyżowe, na drutaob, na siatce gobeliny, aplikacje, point lace, wyroby z rajli, guzikarstwo. Słój drobny, wórkowy, papierowy, sznurkowy, słomiany, drewniany, gliniany, wyrzynanie, wypalanie, rysunki praktyczne, kopjowanie ze wzorów, kompozycje własne w zastosowaniu do wszelkich robót. Kwiaty. Malowane na szkle, drzewie, skórze i materiałach. — Szkołkarstwo. Zapisy przyjmuje codziennie od 9 r. do 7 w.

Potrzebny wspólnik

**Z kapitałem 10,000 rb.**

celem powiększenia eksploatacji pokładów kamiennego węgla w Zagłębiu Dąbrowskiem  
Oferty w Administracji Gońca dla S. W. 608—

Kursy dla Ochrońniarek i Freblanek

oraz Zakład Freblowski

## Jadwigi Lucht - Michalskiej

w Częstochowie, Piłkna 8, parter

przyjmuje zapisy učenje i dzieci codziennie od 10 rano do 6 po południu  
Początek roku szkolnego dnia 4-go września 1916 roku.

## Doktor PAWEŁ BRONIAŁOWSKI

w Częstochowie przeprowadził się na ulicę Panny Maryi Nr. 21 obok Teatru Paryskiego.

Choroby skórne i dróg moczowych. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-7 po poł. Panto od 12-1 po poł.

LEKARZ-DENTYSTA

## Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Panny Maryi Nr. 10.

Choroby zębów i jamy ustnej.  
przyjmuje codziennie  
od 9-1 i od 3-7 wieczorem.

**D**zieła treści historycznej, w dobrym stanie oprawne kupuję. Zgłoszenia do Administracji „Gońca” pod A. P. 608—